



Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>



Trods marts måneds hårde vinterkulde er der dog sikre forårsbedudere.

Carl B. Christiansen & CO.

Landlystvej 38

Tlf. 75 11 83 - 75 02 89



Vandfast slibepapir -
Slibebånd og sliberondel-
ler til alle formål.

PIRELLI

NORDISK PIRELLI A/S

VODROFFSLUND 7

KØBENHAVN V.

HAVNEARBEJDERNES FÆLLESFORBUND

DANNEBROGSGADE 15

KØBENHAVN V.

STÅLVINDUE-CENTRALEN

NY ØSTERGADE 34

KØBENHAVN K.

J. D. QVIST & KOMP. AKTS.

SNAREGADE 10 - KBH. K.

KØBENHAVNS KLICHEFABRIK

VIMMELSKAFTET 43 - KBH. K.

NOCO

NORDISK OPTISK COMPAGNI A/S
NR. FARIMAGSGADE 3-5 KBH. K.

H. C. MØLLER

VED STRANDEN 14 KBH. K.

HOLBECKS FAJANCEFORRETNING AKTIESELSKAB

Odense

KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

Stiftet 1945

PROTEKTOR: HS. KGL. HØJHED PRINS AXEL

Fondens kontor: St. Kannikestræde 10, Kbh. K.

(kontortid: 10—15, undtagen lørdag).

Telf.: Om dagen Minerva 1336, om aftenen Ordrup 5075 — Postkonto 780.

Medlemmer: Iflg. fundatsens § 4 kan som medlemmer af fonden kun optages danske statsborgere, der grundet aktiv indsats i frihedskampen i besættelsestiden har været indsat i danske eller tyske fængsler eller i danske eller tyske fange- eller koncentrationslejre. Danske sydslesvigere, der ikke har dansk indfødsret, men iøvrigt opfylder betingelserne, kan også optages, ligesom personer med norsk indfødsret, der har været bopliedende i Danmark og har øvet aktiv indsats i frihedskampen, også kan optages som medlemmer.

Formål: Iflg. fundatsens § 14 skal de midler, fonden har til rådighed til uddeling, fortrinsvis komme deporterede, sekundært alle de, der som følge af deltagelse i frihedskampen har været arresteret og interneret, til gode tilligemed disse sidstes efterladte. Kammeratskabshjælpen ydes til: 1) Kammerater, hvis helbred på grund af frihedskampen har lidt sådan skade, at de ikke økonomisk er i stand til at give deres børn den uddannelse, som de ellers ville have fået. 2) Børn efter faldne kammerater. — Beløbet skal fortrinsvis anvendes til at give børnene en uddannelse som den, deres fader ville have givet dem, hvis han var forblevet i live. 3) Tilskud til særlige formål udover de ovenfor under 2) nævnte til kammeraternes enker og børn. 4) Tilskud navnlig som hjælp til studieophold, rekreationsophold her i landet eller i de andre nordiske lande — og andre lignende øjemed.

Forretningsudvalget:

Formand: Konsul, advokat Kaj V. Dahl, Vitus Berings Plads 1, Horsens.
Næstformand: General Fl. B. Larsen, Rensborg.

Kasserer: Statsaut. revisor H. C. Steen Hansen, St. Kannikestræde 10, Kbh.
Leder af fondens kontor: Arkitekt H. Kornbeck, Ordrup Jagtvej 137,
Charlottenlund. Ordrup 5075.

Sekretær: Overlærer Johs. Fosmark, Slagelsegade 9, 2., København Ø.

Den øvrige bestyrelse:

Pastor Aage E. Damtoft, Vesterbro 76, Aalborg.

Bankfuldmægtig Olav Holst,
Bengtassevej 6, Hellerup.

Seminarirektor, cand. mag.
Paul Holt, Århus.

Landsretssagfører Otto Jørgensen,
Store Torv 16, Århus.

Arkitekt P. A. Johansen, Bernstoffs-
lunds allé 80, Charlottenlund.

Oberst K. Kjeldsen, Odense.

Tandteknikermester Leo Kæraa,
Banegårdspladsen, Århus.

Bibliotekar O. Leth, Johnstrupvej 8,
Sorø.

Aut. vand- og gasmester Johs. Loft,
de Mezasvej 18, Århus.

Førstelærer P. E. Mahler, Nr. Søby,
Fyn.

Distriktslæge Børge Næsted, Scores-
bysund, Grønland.

Kontorchef O. Olesen, Grønnegade
20, Herning.

Landsretssagfører H. Rambusch,
Kongensgade 49, Esbjerg.

Pastor Poul Riis, Rosenvængets Side-
allé 5, København Ø.

Dommer K. Thestrup, M. F., Herning.

BLADET PIGTRAAD

Organ for og udgivet af Kammeraternes Hjælpefond. Udkommer med 12 numre årligt. Abonnement 15 kr. pr. år. (Girokonto 780 kan benyttes ved bestilling af abonnement).

SEKRETARIAT

Ekspedition, abonnements- og annonceafdeling: St. Kannikestræde 10, København K. (kontortid 10-15).
Minerva 1336.
Kontoret har lukket om lørdagen.

REDAKTION

Ansvarshavende redaktør: Overlærer Johs. Fosmark. (Medlem af Dansk Fagpresseforening), Slagelsegade 9, 2. København Ø. Telefon: Øbro 8537 (træffes bedst 17,30-18,30).

FORRETNINGSFØRER FOR BLADET

Arkitekt Henning Kornbeck, Ordrup
Jagtvej 137, Charlottenlund.
Telefon: Ordrup 5075.

TRYKKERI

A/S Folketidendes Bogtrykkeri,
Ringsted.

Afleveret til postvæsenet d. 24. marts.
Næste nr. udkommer d. 25. april.

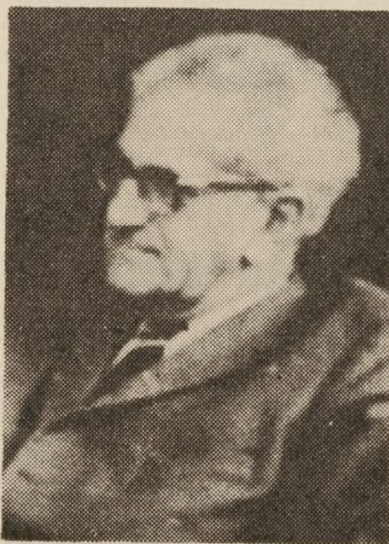


INDHOLD:

Side

En ven af Danmark arbejder	43
Med Folke Bernadotte i Det tredje Riges 11' time	44
Norges modstandskamp II	48
En utilfreds	51
Danser i Mauthausen	53
Tysk læge fra KZ-lejren kan atter praktisere	53
Fangeforeningerne	57
Dagbogsblade	59
Outze rundt de 50	60

En ven af Danmark arbejder i Frankfurt Am Main



Dr. Fritz Bauer
fortjener Vesteuropas tak.

De danske fangeforeninger er ret enige i indstillingen overfor kravet om at rejse sag mod Buncke, Pancke og deres nærmeste medhjælpere.

På et møde fornylig nedsatte man et arbejdsudvalg.

Man var dog på mødet klar over, at det var vanskeligt at trænge igennem med sagen, da de nævnte er tyske statsborgere og derfor tilsyneladende ikke kan indstævnes for en dansk domstol.

DET KOM DERFOR som en bombe, da statsadvokat, dr. Fritz Bauer i begyndelsen af marts meddelte, at han har indledt retslig forundersøgelse imod Bovensiepen, Pancke og Buncke.

Sigtelsen lyder på ondskabsfuld og grusom nedskydning af danske statsborgere i årene 1943-45.

Deltagerne i fangeforeningernes møde blev dog klar over, at der ville

ske noget, idet det oplystes, at man i Vesttyskland ville røre på sig. Man blev dog ikke før nu i marts klar over, at initiativet i Vesttyskland tog et så klart sigte, som tilfældet er.

Mange ting tyder på, at sagens vending skyldes helt og holdent initiativet fra statsadvokat, dr. Fritz Bauer, Frankfurt am Main.

FRITZ BAUERS SKÆBNE er ganske ejendommelig. Han taler flydende dansk, har forfattet flere bøger og artikler på dansk og kan således selv sætte sig ind i de danske akter uden først at lade dem gå til oversættelse.

Allerede i trediveerne måtte Bauer flygte og søge politisk asyl i Danmark. Han var kendt i Tyskland allerede før Hitlers magtovertagelse i 1933, og han var som fremtrædende socialdemokrat sammen med gruppen „Jernfronten“ klar til at rette et afgørende slag mod brunskjorterne i SA.

Ordren udeblev imidlertid, og i stedet blev Bauers opholdssted i Stuttgart stormet af bevæbnede nazister, der tog dommeren til fange og sendte ham i k-z-lejr.

Efter et års ophold her overførtes han til enecelle i fængslet i Ulm. Efter løsladelsen i 1936 rejste han til Danmark. Han skaffede her til livets opretholdelse ved at skrive kronikker og pjecer om nationaløkonomiske og juridiske problemer. Gode venner oversatte til dansk, men i løbet af nogen tid lærte han selv sproget og fik ansættelse i prisdirektoratet.

DEN 9. APRIL gik han under jorden, men tre måneder efter blev han taget til fange i Slagelse og sad et halvt år i Vestre Fængsel, hvorfra

han sendtes til Horserød. Det lykkedes gode venner at få ham løsladt, hvorefter han i 1943 flygtede til Sverige.

Efter tyskernes kapitulation overtog han sit tidligere arbejde i prisdirektoratet, hvor han arbejdede til 1949, hvorefter han udnævntes til generalstatsadvokat i Tyskland i processerne mod de nazistiske krigsforbrydere.

MENS INDFLYDELSESRIGE KREDSE i Tyskland har søgt dække for de nævnte i lovfortolkninger, rejser Fritz Bauer nu anklagerne efter den borgerlige, tyske straffelov

af 1870. Den er hævet over Hitler, krig og nederlag.

Retsindige tyskere vil naturligvis sige, at retten må gå sin gang, men flertallet i Tyskland vil givetvis skælde ud over „fredsforstyrren“ Bauer og finde, at han er en besværlig mand.

VI MÅ HABE, at der dog i Tyskland vil findes en del, der tør sige og skrive, at man fra tysk side skylder ham tak, fordi han vil arbejde i anstændighedens tjeneste.

For os i Danmark er han med til at styrke tilliden til Vesttyskland på et tidspunkt, da det er meget tiltrængt.

F—k.

blive kaldt væk. I Tyskland, tænkte jeg, ville jeg være praktisk taget i sikkerhed.

Selvkomponeret „Røde Kors“ uniform.

Min chef gav mig straks lov til at rejse, så jeg kom til København og meldte mig til tjeneste i udenrigsministeriet. Der var ikke tid til at få lavet en „Røde Kors“-uniform, så jeg måtte selv komponere en. Den blev ganske original og fik mange landsmænd til at undre sig, og nogen til at trække på smilebåndet, men den var aldeles virkningsfuld i Tyskland. Jeg havde en gammel skibslægeuniform, som jeg pyntede med ordensbånd fra nogle af de mange ordner og medaljer, som min brogede internationale virksomhed havde ført med sig. Over den tog jeg min garderkappe med det flotte røde foer, og som top en reservelæge-hue, som min ven Lefèvre fra Finlandskrigen havde lånt mig. — Således udstyret tog jeg plads i den lange kolonne af hvide busser, der kørte ned gennem Sjælland, Fyn og Sønderjylland med Torgau som mål. Torgau ligger ved Elben, helt nede ved Tjekkiet, og det var de danske betjente, der var målet for denne min første færd.

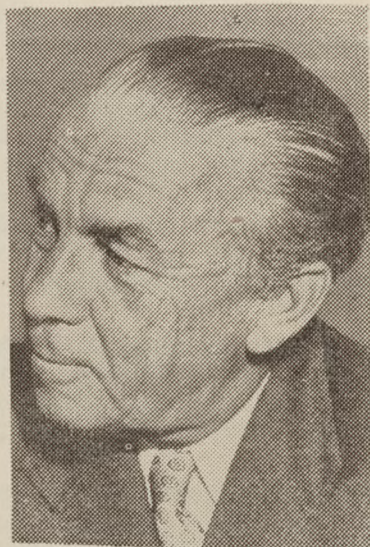
Hamborg var et syn. Store dele af byen var næsten jævnet med jorden, og også andre byer var så medtaget af friske bombardementer, at vor kolonne flere steder havde besvær med at komme frem ad de smalle gader mellem ruindyrerne. „Eine Verheerung“, sagde en gammel mand i Hamborg med et gammelttestamentligt udtryk, og man mindes „ordet“ om Jerusalem, „at der skal ikke blive sten på sten tilbage“.

Mødet med de danske politifolk.

Det var en glæde at se de danske betjente. Store, ligevægtige og støtte, ensartet klædt i stortrøjer, som Røde Kors havde sendt dem. Ved at se dem kunne man tænke på en stump af deres slagsang: „Und Mützen auf und ab, det rører os en klap“. Det så godt nok ud, som om det ikke rørte dem en klap! Men mange var dog gået til, og flere af dem, som vi fik med hjem, havde pådraget sig tuberkulose eller andre sygdomme.

Med Folke Bernadotte i Det tredje Riges elvte time

Læge Carl Krebs fortæller om hjemtransporten af danskere og nordmænd fra tyske koncentrationslejre.



I besættelsesårenes sidste fase, i foråret 45, mens jeg arbejdede som reservekirurg på sygehuset i Skive, fik jeg fra udenrigsministeriet opfordring til at være med i den aktion, som Bernadotte og andre fortjente mænd havde sat i gang for at bringe de danske og norske fanger hjem fra koncentrationslejrene i Tyskland. Jeg havde gode grunde til at modtage dette tilbud med taknemlighed.

Jeg havde længe hørt til en „gruppe“, der kaldte sig „Nat-ravnene“. Når et bestemt navn blev nævnt i den engelske radio, så samledes vi på åbne pladser mellem lyngbakkerne ved „Grimme bakker“ eller ved Jordbrogård å, og så faldt der, mens vi spejdede mod den mørke nattehimmel, faldskærme ned med beholdere med våben, eller som det en enkelt gang hændte, med to faldskærmsfolk, landsmænd, der gjorde tjeneste i den engelske og den amerikanske armé.

På det tidspunkt, jeg taler om, i marts 45, var vor gruppe blevet opdaget. To chauffører, der havde kørt med vore våben, skjult under en last af tørv som regel, var blevet taget. Og gruppens fører var taget, og et depot, vi havde ved den gamle borg „Spotttrup“, havde tyskerne også fået fat i. Nu ventede vi andre på, hvad Gestapo havde fået pint ud af vore kammerater om resten af gruppen. — Jeg sov ikke i min egen seng i de dage, men arbejdet på sygehuset skulle passes som sædvanligt. Og selv om jeg følte lidt støtte ved at have min store „Colt“ hos mig, var det dog som sagt en stor lettelse at

— en dansk øl — et symbol på frihed og velvære.

Der var en løftet stemning i de hvide busser, da vi rullede hjemad. Og den øl fra hjemlandet, som vi kunne udlevere dem, var tydeligt nok et symbol på frihed og velvære. Nu var de næsten hjemme igen.

I mellemrummet mellem de forskellige ture og ekspeditioner holdt vi til i en svensk lejr ude i skovene ved Friederichsruhe uden for Hamborg. Vi sov der i store telte af imprægneret lærred på et leje af gran-grene og fik mad fra feltkøkkener. Det hele var beundringsværdigt arrangeret af det svenske militær. Skoven var en typisk dansk bøgeskov at se til. Den havde engang været de danske kongers jagtrevier, men Bismarck havde efter krigen i 1864 fået godset Friederichsruhe og skovene som en tak for hans andel i Danmarks sønderlemmelse.

„Ja, ja,“ sagde jeg ind imellem til mig selv; „nu er det snart jeres tur til at blive sønderlemmede.“ For vi følte allerede den gang aldeles tydeligt, at enden var nær for den tyske hær greb om Europa.

Et vandrende skelet.

Jeg kan ikke nå at fortælle om alle vore forskellige aktioner, men må plukke noget ud. Lige uden for Hamborg lå den store lejr Neuengamme, hvor vi havde fået lov at samle de norske og danske fanger. Et af de vandrende skeletter derude — de kaldte sig selv „muselmænd“ — fortalte os en dag, at der endnu var ca. 25 danske og norske fanger i Bergen-Belsen, og hvis vi ønskede at se nogle af dem i live, så måtte vi skynde os at hente dem.

Vi fik organiseret en lille kolonne med ambulancer, en lastvogn til benzin og en personvogn. Der var en kæk ung svensk løjtnant Hallström, to sygeplejersker og jeg. Gestapo forlangte, at vi skulle tage en halv snes fanger med til Bergen-Belsen. Jeg var ikke så glad ved at tage dem med i vore rene ambulancer, men vi måtte gøre det. — Jeg spurgte, hvad det var for nogen, og Gestapo-manden sagde, at det var tyske „kriminelle“.

Et sted, hvor vi stoppede for at



Den lange række af hvide busser holder og venter udenfor Friederichsruhe, klar til at gøre deres indsats. Fotooptagelse april 1945.

fylde benzin, spurgte jeg Gestapo-manden, om vi måtte give de udhungrede stakler noget mad. Det fik vi lov til, og de to søstre satte sig så på den hoppende lastvogn og lavede nogle madpakker til fangerne.

I den 11. time.

Da vi siden, ved næste stop, gik rundt og fordelte maden til de elendige, så de med lysende øjne og tøvende hænder på maden, og det slog mig, at nogle af dem hviskede et „merci“ og nogle et „spasibo“, d.v.s., at nogle af disse „tyske Häftlinge“ var franske, og nogle var russiske, og alle var de bestemt til „Vernichtung“. Men nogle kan have overlevet det, for vi var i den 11. time.

Det var nat, da vi nåede den ilde berygtede lejr, hvor — som man senere fik at vide — Anne Franck endte sine dage. Gennem to rækker pigetråd kom vi ind. En schneidig officer med lange velpudsede støvler kom til stede, og vi forlangte vore fanger udleveret. I en grøft i det flade, fugtige morads lå fangernes „mad“, store mængder kålrabi. Fjernt ude vest på hørte man en jævn rumlen af kanonild, og en gang imellem så man glimt af eksplosioner på den mørke vestlige himmel. Et par gange blev der råbt flyveralarm, og alle lys måtte slukkes.

Jeg fik at vide, at der var plettyfus, og at hele lejren var befængt

med lus, så jeg sprøjtede alle bårerne med DDT, mens kommandanten utålmodigt skyndede på os. Jeg fortalte ham, at når man ikke var i stand til at ordne så simpel en ting som at befri en lejr for lus, så var det uanstændigt at lade, som om man endnu var i stand til at føre krig. Og det er betegnende for situationen, at han tog den bemærkning uden at kny. Deres magts-tid var forbi, og de vidste det.

Svensk løjtnant som tysk færdelsbetjent.

Nogle elendige stakler kom bærende med vore lige så elendige landsmænd. Kun nogle få af dem var endnu i stand til at støtte på benene. Vi fik dem anbragt i ambulancerne og kom af sted. Vi gav dem lidt mad og beordrede dem til at spise langsomt og tygge maden godt.

Et stykke fra lejren skulle vi igen en lille by, og der var det nær ved at gå galt. Trafikken til og fra fronten var ved at gå i knude, men her udførte løjtnant Hallström en virkelig bedrift. Han gik frem til det lille torv i byen og „overtog kommandoen“. Med myndig stemme kommanderede han nogen lidt frem og nogen lidt tilbage og fik trafikken til at glide. Så vi slap igennem. Det var ellers blevet et blodigt kaos, hvis de allierede flyvere havde fundet denne trafik-blok; og vore røde kors



Slottet Friederichsruhe, syd for Hamborg, var hovedkvarter for hjælpeaktionen. Slottet blev bombet og brændte. Optagelsen er fra april 1945.

og dannebrogflag ville ikke have været til nogen nytte i mørket.

Vi slap altså triumferende igennem til Neuengamme, men ikke alle nåede til Danmark og Norge. To af dem var så medtagne, at de døde på vejen.

Til Theresienstadt efter de danske jøder kørte vi med en lang kolonne. — „Hvad vil I egentlig med de jøder?“ spurgte en Gestapo-officer lige før afrejsen. „Gechäfte machen, måske,“ svarede en svensk officer. — „Nej,“ svarede jeg. „Det er ganske enkelt. De er danske statsborgere og har samme rettigheder i Danmark som vi andre. Vi er her for at skaffe dem deres ret.“

Til Theresien i sidste øjeblik.

Turen til og fra Theresienstadt var ved at være i sidste øjeblik. Russerne trængte på fra øst. Nazisterne var i desperation ved at ordne sig til et forsvar af de enkelte byer og landsbyer, og een by kom vi igennem, lige inden de skulle lægge de tunge bjælker op til en tankspærring tværs over vejen. Vi måtte om aftenen stoppe i en skov nær ved Potsdam. Vi turde ikke tænde bål, men vore jødiske landsmænd fik et måltid tørkost og noget øl.

Kørsel med skodder for vinduerne.

Resten af turen gik uden opriven- de hændelser. Nazisterne havde for- langt skodder for vinduerne i bus- serne. Hvis tyskerne så, at Hitler måtte give slip på jøderne, ville de forstå, at spillet var ude. Vore pas- sagerer var glade og opstemte. De udleverede os de gule stjerner, som de bar på deres tøj, og de gav os pengesedler fra Theresienstadt til erindring om turen. Jeg husker, at mange af dem spurgte til kongens befindende.

Trods al hemmelighed blev vi mødt med en vældig begejstring i de små sønderjyske byer, hvor man råbte hurra og havde pyntet med flag. Gestapo-manden begyndte at se truende ud, men den svenske officer klarede situationen. „En prinsesses fødsels- dag,“ sagde han, og slog op i lille notesborg. „Jaha, prinsesse Sibylle“. De var forbløffende, sønderjyderne, til at holde sig underrettet om alt, hvad der skete.

Chaufføren faldt i søvn ved rattet.

Med denne transport skulle vi køre lige igennem til frihavnen og til fær- gen til Sverige. Det var et meget

langt stræk fra lejren ved Potsdam, og det førte da også til, at én af de trætte svenske chauffører faldt i søvn. Ved et sted på hovedvej 1 på Sjælland, slog vejen et lille sving. Han sov og blev ved at køre ligeud, over en grøft, igennem et stakit og ind i en have. Men de svenske Volvo- busser var af et godt materiale. Bus- sen blev bakket og trukket ud igen; og folkene i ferer-vognen fik det først senere at vide af den store mo- torcyklist, der i sort læderuniform og med et stort rødt kors på ryg og bryst fungerede som dépécherytter.

Efter den tur var mange trætte, og vi havde følere ude om en fridag og en lille beskeden fest, som nogen var villig til at give os. Men der var nu givet fri for at føre alle fangerne ud af Neuengamme, og der var blevet samlet over hundrede små og store hvide busser, så vi måtte efter et kort hvil af sted igen.

Befrielsesvognene kørte ind i Neuengamme.

Det var en festlig dag, da vi ude i Neuengamme fik de mange lands- mænd og nordmænd om bord. Store fiskebiler med påhængsvogne blev læsset med de bjerge af lasede bylter, som var fangernes bagage. Men man- ge af bylterne indeholdt sikkert små erindringer, ting de havde lavet i lej- ren, og som var dem dyrebare.

Da vi kom til Frøslev-lejren med vor dyre last, var jeg igen ved at komme i forlegenhed på grund af min uregerlige tunge. Jeg havde sagt til nogle af de indespærrede læger, som jeg kendte, at nu var det meget snart forbi. Det blev rapporteret til kommandanten, og jeg blev stævnet til at komme og afgive forklaring. — Jeg indrømmede, at jeg havde sagt de citerede ord og tilføjede så „og ønsker vi ikke allesammen det, hr. kaptajn?“ — „Gewiss!“ indrømmede han, men det kan ende både på den ene og den anden måde. — „Javist,“ sagde jeg, „men det har jeg ikke ud- talt mig om“. Og hermed var audien- sen forbi.

Læge- og ledermøde hos Folke Bernadotte.

Alle ledere og læger blev nu til- sagt til et møde med Bernadotte i

Padborg. Det var første gang, jeg havde lejlighed til at møde denne aktive og retlinede personlighed. — Han takkede os for veludført arbejde. Han stod foran os i sin uniform og svingede med en lille ridepisk — og så havde han nogle ord at tilføje.

Der var et par steder små rester af fanger at hente. Og han var bekymret for den store kvindelejr Ravensbrück ved Berlin, hvor nu russerne var kommet meget nær. Han var bekymret for disse kvinders skæbne. — Jeg meldte mig til Ravensbrück, og en dygtig motorsagkyndig, der hed Pontoppidan Sørensen, ville også med. — Det blev — som man skal høre — en dramatisk tur.

Bilkortege til kvindelejren Ravensbrück.

Vi skulle have 8—10 ambulancer, men mange køretøjer var nu medtagne og ikke køreklar; det blev kun til fire og så en førervogn og en lastvogn til benzin. To sygeplejersker havde vi også med. Det blev hen under aften, før alt var i orden, men jeg var klar over, at hvis vi ikke kom af sted om aftenen, ville det heller ikke blive ret tidligt næste morgen. Så vi kom af sted, fik kørt et par timer og fandt en sikker lejrplads i en lille lund tæt ved vejen. Næste morgen var vi oppe ved dag gry og kørte så med et kort the-hvil lige til Ravensbrück.

Samtidig med vor kolonne kom der til lejren to store lastvogne, ført af canadiske krigsfanger. De skulle tage kvinder, der kunne stå på benene; vi skulle tage syge og svage. Vi kunne ikke holde os til de fire, hver ambulance var beregnet til. Vi fik stoppet over 10 svage eller syge kvinder ind i hver ambulance. Men på de store lastvogne gik det vildt til. Store skarer af kæmpende og skrigende kvinder samlede sig omkring dem, og under voldsomme kampe blev vogne fyldt, så mange som kunne stå op på ladet, tæt pakkede og klamrende sig til hinanden.

Fangetransporten overnattede i en skov.

Det var blevet aften, og vi måtte igen finde en skov at overnatte i, og

sygeplejerskerne og jeg gjorde, hvad vi kunne for at hjælpe de syge. Det var vigtigt at stoppe den diarré, som mange af dem led af, så opium talt op i dråber på et stykke sukker var en væsentlig del af de uddelte medikamenter.

Dramaet begyndte næste dag oppe i nærheden af Wismar. — Jeg havde instrueret chaufførerne om forhold ved angreb af allierede „Tiefflieger“, flyvere, der fløj lavt langs vejene og beskød automobiler. Vi skulle gøre holdt med 50 meter afstand mellem vognene og aldrig under træer, hvor vore mærker ikke kunne ses. Så skulle lederne gå ud på den åbne mark til siderne af kolonnen og vinke op til flyverne. En mand tog plads på køleren af førervognen for at holde øje med flyverne. Vi fik brug for det, da vi nærmede os Wismar. Der blev råbt „flyvere“, og vi vinkede med vingerne til de bagved kørende og gjorde holdt. Jeg nåede lige ud på marken, da jeg så tre flyvere komme bagfra langs vejen, og jeg så med tilfredshed, at alle vore folk fulgte instruktionen. — Og så var de over os.

Hvordan føles det, kunne man spørge, at have disse dødbringende

fugle med deres automatiske maskinkanoner lige over nakken? — „Mærkeligt“, men ikke som frygt. Tanken om dem i vognene, som vi skulle beskytte, gav snarere en følelse af letthed, af opstemthed.

Angreb af dybdeflyvere.

Flyverne fløj forbi os henover en lille bakke. Der dykkede de, og vi hørte det skarpe „tak-tak-tak“ af deres kanoner. De kom frem igen, svingede rundt og dykkede og skød igen. Så var der stille, og vi startede på ny. — På den anden side af bakken mødte der os et ræddeligt syn. Under nogle høje træer udfor en kro stod én af de store canadiske lastvogne, og i den og i græsset langs vejen lå der døde og sårede kvinder.

Vi gik i gang med at forbinde og give morfin. Nogle havde skrækelige sår. Vi lod vore passagerer sætte sig på grøftekanten og kørte så med de sårede op mod Wismar. Vi måtte næsten straks forbi en lang række automobiler, der stod brændende på vejen. Een af dem var et så voldsomt flammende bål, at vi havde besvær med at komme forbi den. — I Wismar havde jeg meget besvær



Den danske sømandspræst i Hamborg, pastor Boas, gjorde tjeneste under hjælpearbejdet som fører af denne bil. Under et dybdeflyverangreb tørnede bilen mod et vejtræ — og det havde vognen ikke godt af. Optagelsen stammer fra ca. april 1945.

Norges modstandskamp ridset op i korte træk

Ligheder, men også store forskelle i kampen og kampens vilkår, sammenlignet med Danmark.

II

AF LEKTOR JØRGEN H. BARFOD

1941 — MILORG DANNES

Commandoraides startes.

Slaget om Atlanterhavet var i gang. England var i defensiven. Det havde endnu ikke kræfter til større aktioner mod Tyskland, endsige en invasion, men det kunne gå propan-damæssigt i offensiven og forberede invasionen ved at få nazisterne til at sprede deres forsvar langs alle Europas kyster, og hertil var commandoraides særdeles anvendelige.

Den 4. marts 1941 tidligt om morgenen stod en norsk-engelsk flotille ind i Vestfjorden og nåede snart Svolvær, Stamsund, Henningsvær og Brettesnæs. Tyskerne gjorde næsten ingen modstand, men til gengæld fik ekspeditionen en varm modtagelse af de norske patrioter, der med stor iver og uden egen sikkerhed hjalp til, hvor de kunne.

med at få de tyske læger til at tage sig af de sårede. — De havde ingen forbindsstoffer, hævdede de.

Kom hjem til et Danmark på tærskelen til friheden.

Så kørte vi tilbage efter vore egne passagerer og kørte videre mod Lübeck og Kiel. I Kiel var der bombealarm, men vi slap igennem i skumringen og nåede om natten til Padborg. Det var os forbudt at køre om natten, men det hastede med at få disse stakler under ordentlig røgt og pleje.

Samme dag, dette skete, blev en svensk kolonne beskudt, og vor kæke ven, løjtnant Hallström fra turen til Bergen-Belsen fik et alvorligt kranie-skud, og en kvindelig fange, der sad ved hans side, blev dræbt.

Så det var på tide for os at komme ud; og det gjorde vi. Og det var et Danmark på tærsklen til friheden, vi kom hjem til.

Det lykkedes at ødelægge 18 virksomheder. Det var sildeoliefabrikker, der leverede råstof til den tyske ammunitionsproduktion, det var tran-kogierier, der leverede varer til de tyske tropper, og det var mere end 3 millioner liter olie, der gik op i flammer eller blev hældt i havet. Desuden blev der sænket over 19.000 tons af skibe, og der blev taget 213 tyskere som fanger foruden 12 medlemmer af NS, deriblandt politimesteren i Svolvær, d. v. s. samtlige nazister her.

Da klokken var 13, trak man sig tilbage igen. Folk samlede sig på land, og det sidste de bortdragende hørte var lyden af „Ja, vi elsker dette landet“ sunget af tusinde stemmer. Med ekspeditionen fulgte 314 norske frivillige til England. Den havde tilmed ikke lidt nogen tab.

Hårde repressalier fulgte.

Raidet mod Lofoten vakte den største tilfredshed i den engelske presse, men de 4 norske officerer og de 48 norske menige, der havde deltaget, så med blandede følelser på resultatet. Dels var det jo under fremmed kommando, man havde foretaget et angreb på norsk ejendom, og dels blev følgen hårde repressalier mod befolkningen fra tysk side. Terboven personlig fløj omgående nordpå og pålagde den lille kommune på 3000 indbyggere en krigsskat på 100.000 kr. Desuden skulle den forsørge de bortførte quislingers familier, og endvidere tog tyskerne op mod hundrede nordmænd som gidsler. Terboven beordrede også at alle huse, tilhørende folk, hvis slægtninge var taget med til England, eller som havde hjulpet ekspeditionskorpsen, skulle brændes.

Terror skulle afskrække

Terboven ønskede med terror at afskrække nordmændene fra at del-

tage i kampen imod tyskerne, og de norske nazister støttede dem med iver. Men nordmændene kunne ikke kues på denne måde. Alt, hvad tyskerne og nazisterne foretog sig, virkede ganske imod hensigten. Deres terror var kun med til at svejse det norske folk sammen i kampen, så det er vanskeligt at tale om en egentlig modstandsbevægelse i Norge, for alle var praktisk talt mere eller mindre med i kampen mod tyskerne. Det var denne tilstand, som vi i Danmark så hen til med længsel, en tilstand som vi først nåede i krigens sidste år.

30 nye aviser — og grupper — og nyttige papirkurve.

Fra januar til september 1941 udkom omkring 30 nye aviser, og de fortsatte ad den linie, som de første udgivelser fra 1940 havde angivet. Disse havde kun haft forholdsvis små oplag, men med de nye blade dækkes landet mere og mere af den illegale presse, og med aviserne, der almindeligvis udgives af grupper, opstår nye modstandscentre ude omkring i befolkningen. En af de nye aviser var „Alt for Norge“.

Den var godt underrettet. Dels havde den kontakt med en norsk stortingsbetjent, der havde skaffet sig en nøgle til stortingets fyrrum. Når den tyske Oberwachtmeister havde bragt papirerne fra fjernskriverne til brænding her, gik betjenten derind og sikrede sig de ubrændte papirrester. Dels havde man fået en anden stortingsbetjent til — trods betænkkelighed — at modtage en stilling i Reichkommissariat, som var blevet ham tilbudt.

Han hed John Larsen og måtte også med ligeså stor modvilje indmelde sig i Nasjonal Samling. Det var værdifulde oplysninger, han kunne smugle ud, og det var heller ikke uden fordel, at man kunne forsende „Alt for Norge“ i Reichskommissariatets konvolutter, ligesom de udsmuglede stempler var rare at have.

Desværre blev avisgruppen imidlertid rulet op, og også John Larsens dobbeltspil blev opklaret. Han blev stærkt mishandlet under forhørene og døde senere i tysk koncentrationslejr.



Telavaags mandlige befolkning føres bort, og byen jævnes med jorden af tyskerne.

„De brente våre gårder“.

I en anden af aviserne „Eidsvoll“ stod en gribende artikel om Terbovens terrorhandlinger i Lofoten, og den sluttede med at citere Inger Hagerups digt:

Aust-vågøy mars 1941.
De brente våre gårder.
De drepte våre menn.
La våre hjerter hamre
det om og om igjen.

De brente våre gårder.
De drepte våre menn.
Bak hver som gikk i døden
står tusener igjen.

Står tusen andre samlet
i steil og naken tross.
Å, døde kamerater,
de kuer aldri oss.

Quislingene gjordes latterlige.

På alle områder viste nordmændene deres trods. Parolen var: Frys dem

ud, og gennem hviskekampagner og rygter gjorde man quislingene latterlige. Skoleungdommen strejkede fra de udstillinger, som nazisterne havde lavet til deres „oplysning“, og som de blev beordret til at se, eleverne blev i samlet flok hjemme fra skole, når naziungdommen generede dem, ligesom lærerne nægtede at lade sig bruge af nazisterne. Desuden udsendte de norske bisper i februar 1941 et hyrdebrev, hvor de skarpt udtalte sig imod de herskende forhold, og hvor man udtalte, at kirken ikke roligt kunne se, hvorledes orden og ret i landet blev opløst. Kort sagt, på alle områder tørnede tyskerne mod en mur.

Forbudt at eje radioapparat.

I september 1941 blev alle radioapparater beordret afleverede, men der var stadig nogle tilbage, og med disse som udgangspunkt opstod en ny art aviser, nemlig radioaviserne. I løbet af de to første måneder så

75 af disse dagens lys, og et af dem, „London-Nytt“, nåede at blive udsendt i 540 regulære numre inden befrielsen.

I løbet af 1941 udvikledes også organisationen af de militære grupper, og man regnede med i forsommeren at have ca. 20—25.000 mand, selvom mange måske blot kunne regnes som papirsoldater. På denne tid fik Milorg, som blev organisationens navn, også et øverste militært råd, men man havde endnu ikke fået den lovlige norske regerings godkendelse af foretagendet.

Milorg blev godkendt som centralledelse.

Det var uheldigt, at der i kampen mod nazisterne faktisk bestod tre forskellige „autoriteter“. Det var dels Milorg, dels den norske regering i England og dels englænderne. Så længe Milorg ikke havde regeringen Nygårds vold's officielle stempel, kunne SOE's norske agenter fortsat arbejde uden om Milorg.

Milorg var absolut mod sabotagehandlinger, der kun ville forstyrre dem ved at skærpe tyskernes opmærksomhed og derved hæmme organisationsarbejdet. Denne afventende indstilling passede imidlertid ikke englænderne, og Rognes, der på et tidligt tidspunkt havde måttet flygte til England, anvendte endog udtrykket „militær søndagsskole“ om Milorg. Man kan her ikke lade være med at tænke på kaptajn Hjalfs Ogrupper i Danmark. Da regeringen imidlertid fra mange sider i Norge var blevet kritiseret, var man på vagt overfor ethvert tegn til en eller anden art „hjemmeregering“. Regeringen hævdede, at man ved at flygte til England havde undgået faren for „danske tilstande“ i Norge, og man havde en tid mistanke om, at den hjemlige organisation ville være rival.

Efter forskellige forviklinger anerkendte regeringen imidlertid militærorganisationen i Norge og dens styre repræsenteret ved Rådet. Det skete den 21. november 1941. Desuden opfordrede regeringen enhver modstandsmand i Norge til loyalt at underordne sig Milorg.

ELIAS B. MUUS
KERTEMINDE A/S

FREDERIK NIELSENS EFT.
NYBORG A/S

AKTIESELSKABET
ASSENS BANK

HOLGER NICOLAISEN A/S
MARIBO

AKTIESELSKABET
DISKONTO. OG LANE BANKEN
MARIBO

AKTIESELSKABET
**LOLLANDS HANDELS- OG
LANDBRUGSBANK**
MARIBO AFDELING

AKTIESELSKABET
P. HATTEN & CO.
MARIBO

**LOLLAND-FALSTERS
KONTORFORSYNING**
KIRKEPLADSEN 15 NYKØBING F.

**LOLLAND-FALSTERS
INDUSTRI- OG LANDBRUGSBANK**
AKTIESELSKAB

AKTIESELSKABET
BANKEN FOR RINGSTED OG OMEGN

KONGEBROGAARDEN
MIDDELFART

FH. JOHN FORBÆCHS EFTF. A/S
ISLANDS PLADS KØBENHAVN K.

BLAUENFELDT & TVEDE
MEJERILABORATORIUM . KEMISKE FABRIKER
SVANEVEJ 3-7 — KØBENHAVN NV.

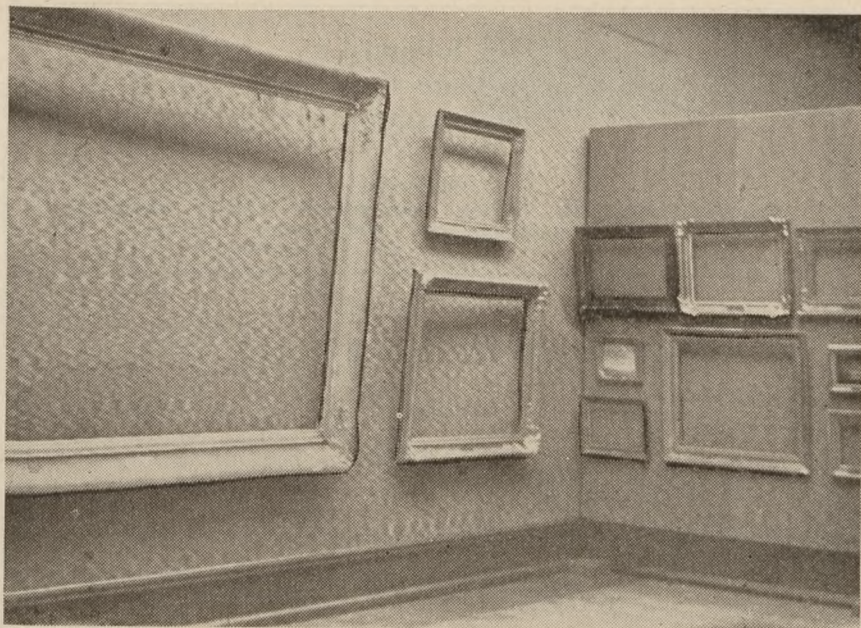
MØBELHUSET
v/ **A. HANSEN**
NYKØBING FALSTER

LANDBOSTANDENS SPAREKASSE
NYKØBING F.

TH. ØSTERGAARDS EFTF. A/S
AUT. G. M. FORHANDLER NYKØBING F.

AKTIESELSKABET
LOLLANDS HANDELS- OG LANDBRUGSBANK

A/S SAVMØLLEN I ULLERSLEV



Allerede i marts 1940 nedtog Nationalgalleriet i Oslo de mest kostbare malerier af rammerne for at opbevare kostbarhederne i bombesikre rum for alle eventualiteters skyld.

Kampen i Norge — en del af kampen mod Tyskland.

For SOE var kampen i Norge en del af hele kampen mod Tyskland, og ikke mindst efter Ruslands indtræden i krigen på allieret side i juni 1941, hvor ishavskonvojerne nord om Norge fik den største betydning, var det også af vigtighed at genere tyskerne i Norge. Derfor gik SOE ind for en planlagt reguleret sabotage mod f.eks. skibe, skibsværfter, jernbaner og hele kommunikationsnettet, og hvis sabotage ikke kan gennemføres, må bombning sættes i stedet.

I juli 1941 var i England blevet oprettet The Norwegian Independent Company No. 1, populært kaldet Kompagni Linge, og i december gennemførtes endnu to raids mod Norge. De var større end det første, idet det ene, der gik mod Måløy og Vågsøy, havde 51 officerer og 525 menige, hvoraf ialt 16 nordmænd, og det andet, der gik mod Reine og Moskenes i Lofoten, talte ialt 300 mand, hvoraf 77 nordmænd.

To store raids trak flere tyske tropper til Norge.

De to raids foregik begge i tiden 26.—28. december 1941, og under an-

grebet på det tyske hovedkvarter på Vågsøy skete det ulykkelige, at Kompagni Linges grundlægger og leder, Martin Linge, faldt. Ganske vist fik ekspeditionen 266 norske frivillige med tilbage foruden 6 nazister, men i Norge var det ikke alle, der forstod den militære værdi, og på dem gjorde det et forstemmende indtryk endnu engang at se englænderne blot komme for at trække sig tilbage igen. Desuden var den militære værdi, nøgternt set, vel også for ringe i forhold til den militære styrkelse af værnemagten i Norge, der blev en umiddelbar følge. Det ville nemlig igen sige, at modstandsarbejdet blev vanskeligere. Misfornøjelsen viste sig imidlertid også blandt ekspeditionens norske deltagere, og i norske regeringskredse i England var man bitre på SOE.

☆

EN UTILFREDS MODTAGER AF ERSTATNING FRA VESTTYSKLAND

„De personer, der har lavet erstatningsreglerne handler, som tyskerne i sin tid gjorde“ — hedder det i dette indlæg.

Angående erstatningerne, som der blandt andet var skrevet om i „Pigtraad“s novembernummer, vil jeg gerne have lov at ytre min mening.

Der var ifølge Aarhus Stiftsti-

dende af Svend Wagner udtalt følgende: „Mange af vore kammerater har derfor kun fået en ringe erstatning, som slet ikke svarer til deres nuværende sygdomsgrad.“

Jeg undres over, at de, som har fået erstatning, ikke er tilfredse.

Jeg for mit vedkommende har fået fangetidsgodtgørelse 1.520 kr.

Jeg er fra Direktoratet for Ulykkesforsikringen erklæret 100 pct. invalid.

Men grundet på, at tyskerne har stemplet mig som asocial, kan jeg ikke få invalideerstatning. På mine forespørgsler i fordelingsnævnet blev der sagt, at jeg ikke havde arbejde, da tyskerne anholdte mig.

Jeg kan fortælle, at fra jeg var 9—18 år (til min anholdelse) har været under Børneforsorgen og har altid måtte arbejde.

Men da jeg blev anholdt, var jeg flygtet fra det hjem, som jeg af Børneforsorgen var anbragt på. Derved havde jeg ikke haft arbejde i 14 dage, altså 14 dages ferie (om man kan sige så) på 9 år. Jeg læser altid om den „symbolske erstatning“. Hvem har opfundet ordet „symbolsk“? og hvori ligger det symbolske?

For mig lyder det helt forkert, undtagen hvis det kun gælder de politiske fanger. Men hvor er så meneskerettighederne henne? Jeg kan ikke se andet, end at de personer, som har lavet denne lov, handler som tyskerne i sin tid gjorde.

Jeg kender også en mand, som havde arbejdet for tyskerne og af den grund intet fik.

Hvem er de berettigede? de skyldige og uskyldige? For mit vedkommende vidste jeg ikke, at man kunne blive sendt i tyske tilintetgørelseslejre, fordi man i løbet af 9 år var uden arbejde i 14 dage.

Den illegale front vidste, hvad de gik ind til. Vi andre blev taget under andre forhold. Derfor spørger jeg: „Hvor ligger det symbolske“?

100 pct. invalid fra 1945

Asocial DN 69009

Neuengamme

GUNNAR SVENDSEN.

SVAR

Utilfredsheden opstår berettiget, når man er uarbejdsdygtig, men ikke i hjælp får til livets — og familiens — opretholdelse.

ORDET ERSTATNING ER FORKERT

Den erstatning, som den vesttyske forbundsrepublik har udbetalt til nazismens ofre i Danmark, vil vi altid betegne som symbolsk. Der ligger deri en understregning af, at ordet erstatning egentlig er forkert. Det er en slags tort- og sviepenge, betalt

LOLLANDS KORN A/S

NYGADE 4 - NAKSKOV

**AUTO-GUMMICENTRALEN
& VULKANISERINGSAN-
STALTEN**

VEJLEGADE 48 - NAKSKOV

ASK HØJSKOLE

PR. MALLING

E. STRANDGÅRD

VOGNMAND
BRABRAND

TAGE STILLING

RØNDE

A. HELGREN

TØMRERMESTER
EBELTOFT

AARHUS
„ARTOL“ RENSERI
CLEMENSSTRÆDE 7 - AARHUS

**Den lollandske
Landbostands Sparekasse
Nakskov**

Stiftet 1870

Filialer i:

Maribo - Rødbyhavn - Birket - Dannemarre - Holeby - Skørtinge
Stokkemarke - Uterslev

DANSK ANDELS KULFORRETNING

A. M. b. A.

AARHUS

POSINs SKRÆDDERI

GULDSMEDEGADE 17 - AARHUS

SPAREKASEN FOR

EBELTOFT BY OG OMEGN

SPAREKASSEN

FOR HJØRRING OG OMEGN

AKTIESELSKABET

HJØRRING DISKONTOBANK

GENNEM MERE END 100 ÅR BYENS OG EGNENS BANK

HJØRRING JERN- OG STAALFORRETNING A/S

DAMEFRISØRSALONEN „HENNA“

SKOLEGADE 2 — HJØRRING

AKTIESELSKABET

HORSENS SØLVVAREFABRIK

**SINDAL
CEMENTSTØBERI**

**HJØRRING
MØBEL- OG MADRASFABRIK**

for folkeretsstridig handling fra den nazistiske stats side.

Men da sagen ikke kan klares med penge, må det betalte beløb være et symbol på, at man fra tysk side vedgår, at man tager afstand fra begået uret.

Ordet er således ikke opfundet, men udsprunget af hele situationen og er med til at klare begreberne.

Når Gunnar Svendsen synes at mene, at en mand, der har arbejdet for tyskerne, skulle have erstatning, må man spørge om begrundelsen for et sådant krav.

Er man af den mening, at den danske udformning af erstatningsloven er et udtryk for at handle som tyskerne i sin tid gjorde, må man mangle kendskab til nazistiske handlinger i årene 1933—45.

— TIL DANSKE RAMT AF NATIONALSOCIALISTISK FORFØLGELSE

Det hedder i erstatningsloven af 24. august 1959, at der stilles et beløb på 16 mill. DM til rådighed for danske, der har været ramt af nationalsocialistisk forfølgelse.

Det hedder i paragraf 8, at personer, der har udvist en nationalt uværdig optræden, er afskåret fra at modtage ydelser efter erstatningsloven af 1959.

Sagen er her i Danmark båret frem af folk, der har ydet en indsats i frihedskampen, og ydelser er beregnet for modstandsfolk.

Når disse folk ikke har modsat sig, at også asociale kan få fangetidsgodtgørelse, er det jo udtryk for en tolerance, som asociale burde påskønne.

Til undskyldning for asociale kan siges, at det var tyskerne, der gav dem denne betegnelse.

Jeg har selv i k-z-lejr talt med en del asociale fanger fra Danmark. Jeg blev hver gang rystet over deres forbløffende mangel på viden om og interesse for frihedskampen.

Der har nok været undtagelser. Jeg har blot ikke været heldig at møde undtagelser.

Når jeg selv nogle gange er gået ind for, at fanger, der var betegnet som asociale, alligevel skulle have fangetidsgodtgørelse, skyldes det synspunktet, at de jo også har lidt under systemet.

F-k.

DANSKER I MAUTHAUSEN.

Mens næsten alle danske fanger forblev i hovedlejren Sachsenhausen med tilhørende udekommandoer, blev Svend Backhausen Jensen i februar 1945 sendt til Mauthausen.



Fangenumrene i Mauthausen bestod af en blikplade med et tyndt stykke ståltråd, der skulle sættes om håndledet. — Det er sikkert det eneste eksemplar i sin art i Danmark.

Fra Oranienburg station blev fangerne midt i den hårde vinterkulde transporteret i godsvogne — 80 fanger i hver vogn — til k-z-lejren Mauthausen — en køretur på 4 dage, uden varm mad.

Der var ingen køjer i barakkerne i lejren, men på gulvmadrasserne måtte 4 dele om en madras. Det blev muligt ved at man fordelte sig så hveranden vendte hovedet den ene vej og den anden omvendt — som sardiner i en dåse. En nat var der en fange, der med sin ene sko knuste ansigtet på sin medfange. Toiletet var et hul i jorden, og papir fandtes ikke.

33 dage boede han i smuds og snavs — da blev han sammen med nogle nordmænd hentet af „Svensk Røde Kors“.

Efter en dags kørsel kom de til Dachau. Hele dagen, natten og den næste dag kørte busserne, kun afbrudt af korte ophold — og Neuen-gamme ved Hamborg var nået. Den 14. april gik turen mod Danmark.

Svend Backhausen Jensen slutter sin beretning med følgende bemærkninger: „Det blev en storslået oplevelse, da ambulancen kørte over grænsen til Danmark om morgenen ved fire-tiden. Vi blev modtaget af unge, danske piger, og turen igennem Jylland blev et sandt triumftog, man aldrig glemmer“.

TYSK K-Z-LÆGE KAN ATTER PRAKTISERE.

Men i lejren sendte han tusinder i døden.

Lægen fra Sachsenhausen, Heinz Baumkötter, er i Münster blevet idømt 8 års tugthus, men straffen betragtes som afsonet, da Baumkötter har siddet i russisk fangelejr i 10 år.

Han kan nu praktisere som læge i Tyskland.

Information har fra bogen „Macht ohne Moral“ gengivet et udsnit af det stenografiske referat fra processen mod ham i 1947.

Anklageren: — Hvilke funktioner havde De i Sachsenhausen?

Baumkötter: — Jeg havde at gøre med henrettelser ved skydning, hængning eller gasning. Jeg skulle personlig være til stede eller stille en stedfortræder. Desuden skulle jeg udarbejde lister over syge eller arbejdsuduelige fanger, der skulle overføres til andre lejre, og endelig skulle jeg gennemføre visse eksperimenter.

Anklageren opholdt sig ved nogle pryglinger på infirmeriet. Baumkötter forklarede, at han oprindelig troede, at de var til gavn for blodomløbet, men han ville nu erkende, at der i virkeligheden var tale om fortsættelse af mishandlingerne.

Anklageren gik derefter over til „visse eksperimenter“:

— Baumkötter, er det Dem bekendt, hvori disse eksperimenter bestod?

Baumkötter: — Der blev snittet i låret hos de fanger, der var udvalgt, og i sårene blev der lagt gamle klude og snavset halm. Det tilsigtede resultat — en infektion — blev opnået, en stor del af mændene døde.

Anklageren: — Blev der gennemført eksperimenter med cyankalium?

Baumkötter: — Jawohl! Det var i slutningen af 1944 eller i begyndelsen af 1945, da sanitetsinspektøren for k-z-lejrene, SS-standartenführer Nolling, kom til lejren. Tidligere var en enkelt fange blevet brugt til et lignende forsøg. Jeg måtte gå med sanitetschefen til krematoriet, hvor han beordrede en fange til at lægge en ampul i munden. I løbet af få minutter var manden død.

BRDR. NIPPER

SKIBSBYGGERI

SKAGEN

AKTIESELSKABET

SKAGENS BANK

DYBRO JØRGENSEN A/S

SINDAL

**BEVTOFT NY SAVVÆRK
OG IMPRÆGNERINGSANSTALT**

„AMARYLIS“

A. HANSEN - HANDELSGARTNER
GRAM - TLF. 2 - 16 38

ANDELSBANKEN

A. M. b. A.
RØDDING - AFDELING

FRØS HERREDS

SPAREKASSE

RØDDING

SPAREKASSEN

FOR SKAGEN OG OMEGN

HAVNENS MASKINVÆRKSTED

C. THOMSEN

HIRTSHALS

HIRTSHALS VOD- OG TRAWLBINDERI A/S

I. P. JENSEN & CO.

AALBORG

**CEMENTSTØBERIERNES REDSKABSFORSYNING
BRØNDERSLEV**

ASKOV BOGHANDEL

ASKOV PR. VEJEN

VEJEN ANDELSMEJERI

SYDJYDSK LANDMANDSBANK

RIBE

AKTIESELSKABET

VEJLE ALBUMINFABRIK

Døden indtraf på 15 sekunder.

Anklageren: — Hvor længe varede det, inden døden indtraf?

Baumkötter: — Jeg fastslog, at døden indtraf i løbet af 15 sekunder.

Anklageren: — Til hvilket formål blev disse forsøg gennemført? Cyankaliums indvirkning på den menneskelige organisme er jo almindelig kendt.

Baumkötter: — Med disse eksperimenter skulle det fastslås, hvor hurtigt døden indtraf ved indtagelse af bestemte doser. Så vidt jeg ved, blev disse eksperimenter gennemført efter ordre fra Pohl, og meningen var at finde frem til et middel, som de højere SS'ere kunne tage, hvis krigen blev tabt — et middel, der på den korteste tid og mest smertefrit kunne løse dem fra ansvaret.

Anklageren: — Har De også undersøgt fanger, der blev bragt til nedskydningsrummet — fanger, der troede, de skulle til lægeundersøgelse?

Baumkötter: — Jawohl! Ja, jeg har det pågældende sted undersøgt fanger for at fastslå, om de i deres mundhuler havde metaltænder, guld-, platin eller andre kunstige tænder.

Anklageren: — Hvilke formål tjente disse undersøgelser?

Baumkötter: — I dag står det mig klart — hvad jeg ikke vidste den gang — hvad den virkelige baggrund var. Undersøgelsen var indskrænket til mundhulen. Men det faldt mig ikke ind den gang.

Anklageren: — Var De virkelig så naiv, at De ikke gjorde Dem klart, at de fanger, De undersøgte, tre minutter senere var døde?

Baumkötter: — Jeg må indrømme, at fangerne kort efter blev skudt.

Anklageren: — Hvorfor så undersøge folk, som kort tid efter skulle skydes?

Baumkötter: — Som jeg allerede har forklaret, undersøgte vi mundhulen. Når vi fandt kunstige tænder, blev de pågældende fanger på målet tegn med oliefarve og pensel, som stod parat på et bord.

Anklageren: — Stod det Dem virkelig ikke klart, at hensigten kun

var at udpege fanger med guld- eller sølv tænder for nedskydningen?

Baumkötter: — I dag ved jeg det.

Anklageren: — Hvorfor var der musik i naborummet?

Baumkötter: — Det var en marchmelodi — for at overdøve skuddene, så de ventende fanger ikke skulle høre dem.

Anklageren: — Hvorfra ved De det?

Baumkötter: — Det har jeg senere erfaret.

Anklageren: — Det har De erfaret! Hvorfor sagde De så, at De ikke vidste, at fangerne blev skudt? Hvor mange uarbejdsdygtige og syge fanger blev sendt til andre lejre?

Sendte 50.000 „bort“.

Baumkötter: — Der var mange transportere i løbet af et år. På grundlag af dokumenter mener jeg, at omkring 50.000 er sendt til andre lejre.

Anklageren: — Og hvor mange blev på Deres ansvar, på Deres eget initiativ sendt til henrettelse i andre lejre?

Baumkötter: — Det spørgsmål må man rette til Rehn.

Anklageren: — Er listerne blevet udarbejdet af Dem eller af Rehn?

Baumkötter: — Listerne er udarbejdet på min ordre efter ordrer, jeg selv har modtaget fra højere tjenestested.

Anklageren: — Så må De også kende tallet, da Rehn kun efter Deres lister har transporteret fangerne bort.

Baumkötter: — Det stemmer!

Anklageren: — Og derfor må man stille spørgsmålet til Baumkötter og ikke til Rehn. Altså, Baumkötter, fortæl så, hvor mange der på grund af Deres ordre, efter Deres anvisning, blev sendt til henrettelse i andre lejre.

Baumkötter (efter nogen betænkning): — Efter mine anvisninger må omkring 8.000 fanger være blevet transporteret bort.

Anklageren: — Kender De tallet på henrettelser i lejren kort før evakueringen?

Baumkötter: — Jeg kender det

nøjagtige tal for februar måned. Det blev meddelt af lejrchef Weigerer. Det var 4018 fanger i denne måned.

Anklageren: — Og listen over disse henrettelser blev altså udarbejdet under Deres ledelse?

Baumkötter: — De blev udarbejdet på min ordre efter ordrer, jeg selv havde fået.

Retsformanden: — De har sagt under forundersøgelsen, at der i hvert fald fra Dem blev afgivet normale dødsattester. Bekræfter De det?

Baumkötter: — Jeg gav befaling til, at der skulle udstedes normale dødsattester på de henrettede fanger.

Dommreen: — Hvilken dødsårsag blev så anført på attesterne?

Baumkötter: — Naturlig død . . .

— — —
Det er denne mand, som nu er blevet sat på fri fod med ret til at praktisere som læge i Vesttyskland, bl. a. fordi han efter den senere retsformands opfattelse „har været sig sine lægepligter bevidst og i enhver syge fange set et medmenneske“, slutter Information sin kommentar.

Dansk ex-fange fortæller om revieret i Sachsenhausen.

I anledning af denne lægesag har skoleinspektør Frovin Jørgensen, Kolding, i Jydske Tidende for 15. marts skrevet en to-spaltet artikel: „De handlede efter ordre“.

Frovin Jørgensen giver her en gripende og realistisk skildring af „sygehusforholdene“ i Sachsenhausen.

Neuengamme-udvalget

indkalder atter til mindemøde ved Helligåndskirken mandag den 16. april kl. 19,30 i anledning af befrielsen fra KZ-lejren Neuengamme. Alle tidligere fanger og efterladte opfordres til at deltage i mødet.

~~~~~  
**Kammeraternes Hjælpefond**  
**er de raske**  
**kammeraters hilsen**  
**til de syge**  
~~~~~


RØDDING
ANDELSMEJERI

RØDDING, SDR.J.

H. CHRISTIANSEN

STATSAUT. SKIBSMGL.

EGERNSUND

CARL C. BIEHL

BOGTRYKKERI PAPIRVARER

EN GROS

GRAASTEN

JØRGEN IPLAND

GRAASTEN

TH. LAWAETZ

SPECIALFORR. i FOTO og KINO

NØRREPORT 14 AABENRAA

HOLM & MOLZEN A/S

HADERSLEV

CHAS. F. SCHOU

ENTREPRENØR

HADERSLEV

Undervisning

Vojens
ungdomsskole

VOJENS

- ★ **SKOLEN** hvor drenge og piger kan nyde godt af en ny, fagbetonet undervisning, som imødekommer tidens øgede krav om uddannelse for læretiden.
- ★ **SKOLEN** der som eksamensfri kostskole kan byde eleverne den rigtige ramme om undervisningen — ikke blot for begynderhold, men også for viderekomne med behov for udvidet undervisning.
- ★ **PIGERNE** kan vælge følgende linjer: Husgerningslinjen, kontorlinjen eller sprog- og boglinjen.
- ★ **DRENGENE** vælger mellem disse linjer: Den almindelige linje, landbrugslinjen eller håndværker- og mekanikerlinjen.
- ★ **ALLE HOLD** kan få maskinskrivningskursus efter ti-fingersystemet, (72 timer).
- ★ **UNDERSTØTTELSE** kan søges
- ★ **PIGESKOLE** fra 3. maj til 30. september.
- ★ **DRENGESKOLE** fra 3. november til 30. marts.
- ★ **BROCHURE** tilsendes gerne.. Skriv eller ring blot til skolen efter den store nye brochure.
- ★ **ADRESSE:** Vojens — Tlf. Vojens (045) 4 11 29.
E. Hagelsø, forstander.

SØNDERJYLLANDS KREDITFORENING

HADERSLEV

„UNION“

KORN- OG FODERSTOFIMPORT A/S

AABENRAA

AABENRAA AUTOMOBILSELSKAB A/S

GRAASTEN ANDELSSLAGTERI

MICHELSSEN & JACOBI

HADERSLEV

A/S SEVERIN SCHMIDT

HADERSLEV

ANDELSBANKEN

HADERSLEV - AFDELING

Gestapofangerne

9. APRIL PÅ RÅDHUSPLADSEN

Gestapofangerne holder det traditionelle 9. april-arrangement på Rådhuspladsen kl. 11.45.

I år taler overlærer Johs. Fosmark og operasanger Henry Skjær synger.

☆

GENERALFORSAMLING

Sjællands-afdelingens generalforsamling, der er fastsat til den 15. marts, blev udsat til onsdag den 28. marts kl. 20.

Den holdes i Admiral Gjeddes Gård, St. Kannikestræde 10. Dagsorden ifølge lovene.

Buchenwald-Klubben

GENERALFORSAMLING

Ordinær generalforsamling afholdes tirsdag den 27. marts kl. 19.30 i „Cirkel-Ordenen“s selskabslokaler, Falkoner Allé 96 — med dagsorden efter lovene.

Bestyrelsen.

De erhvervshemmede

FILMAFTEN

Ca. 100 tidligere modstandsfolk med koner og en del unge havde taget imod indbydelsen til filmsaften den 8. marts fra Foreningen af invaliderede fra frihedskampen.

Der vistest filmene „Nat og Tåge“, udlånt af Institut Francais, samt Anne Frank-reportagen og en anden dokumentarfilm „Ferie på Sylt“, der viser fhv. generalmajor i SS Erik Reinefahrts efterkrigstilværelse som borgmester i badebyen Vesterland på øen Sild, men også ripper lidt op i hans tilværelse som SS-general i Bøhmen og Warszawa under 2. verdenskrig.

Forinden talte formanden, Børge Petersen, kort om den forestående retssag i Hessen mod „kriminalrat“

Erich Buncke og fik forsamlingens tilslutning til en hilsen til den tyske offentlige anklager, Fritz Bauer, der har gjort en betydelig indsats for at få bevismaterialet mod krigsforbryderen ført frem for tysk domstol. Frits Bauer er tidligere tysk antifascist og har levet som emigrant i Danmark.

Det besluttedes også at sende protester til forbundsrepublikken i anledning af, at der fra den vesttyske højesterets side gøres forsøg på at fremkalde et forbud mod den tyske forening af nazitidens ofre, en broderorganisation til den danske forening, der stod som aftenens indbyrder.

Aftenen afholdtes i Byggecentrums smukke filmslokale og bagefter var der samvær med kaffe i kantinen.

Værelse eller lejlighed søges.

Tidligere Stuthof-fange, der har været svagelig siden deportationen, søger møbleret eller umøbleret værelse. Plads som vicevært (med lejlighed) har også interesse. Er 49 år. Kan betale normal leje. Passer sit arbejde til daglig. Henvendelse til Kammeraternes Hjælpesfonds kontor, St. Kannikestræde 10 — Tlf. MI 1336 (mellem 10 og 15 undt. lørdag).

Dachau-Klubben

Mindefond startet.

Den årlige generalforsamling indledtes med beretning ved formanden, Sv. Busk.

Man vedtog at oprette en mindefond, der med det samme skal gå i gang med at indsamle midler til nedlæggelse af blomster den 29. april ved Helligåndskirken, i Mindelunden i Ryvang den 4. maj og ved minde-tavler for Dachau-kammerater, der er døde i lejren.

Til mindefondens bestyrelse valgtes værkfører Poul Larsen (formand), pastor Lænkholm (kasserer) og direktør Otto Hansen (sekretær).

Fonden skal i de kommende 10 år

indsamle midler til formålet, hvorefter dens egentlige virksomhed træder i kraft. Den starter med det smukke beløb af 600 kr.

Til bestyrelsen nyvalgttes Ellis Pihl i stedet for Poul Larsen, der selv ønskede at udtræde.

☆

Lejrens befrielse markeres.

Søndag den 29. april kl. 19 samles alle Dachau-fanger ved mindesmærket for den ukendte k-z-fange ved Helligåndskirken på Strøget. Ved en kort højtidelighed ønsker man at markere lejrens befrielse. Pastor Poul Riis, der selv er tidligere Dachau-fange, taler. Efter højtideligheden bliver der samvær i et nærliggende lokale.

☆

Hæstrup i Vanløse.

Dr. Hæstrup talte torsdag den 22. februar i det nye bibliotek i Vanløse.

Emnet var det illegale folks arbejde. Der var masser af unge mennesker, der slugte hvert ord, der blev sagt. — Mange måtte forøvrigt stå op, så der var mere end fuldt hus.

Efter foredraget vistest filmen: De fem år.

☆

FRIHEDSKAMPEN I UNGDOMSSKOLEN

Næstved ungdomsskole holdt den 21. februar møde på Jernbanegades skole, hvor man fortsatte med foredragsrækken, der påbegyndtes i efteråret.

Lærer Folmer Snefrup bød velkommen til en række gæster fra „Frihedskampens veteraner“, som derefter fortalte om frihedskampen og modstandsbevægelsen. — Henrik Nissen redegjorde således for dansk ungdomssamvirke med Hal Koch, Henning Poulsen fortalte om våbenmodtagelser i Jylland, Finn Løkkegaard om dansk virke i udlandet med Henrik Kauffmann og grosserer Eigil Barfod om modstandsbevægelsen set indefra.

De ca. 125 unge påhørte foredragene med stor interesse, ligesom man interesseret fulgte forevisningen af den amerikanske film „Sabotage“ — en film, der er vist hele verden over for nu ca. 40 mill. mennesker.

CHR. SCHMIDT HERREEKVIPERING SØNDERBORG
OVE E. BRUUN KARTONNAGE- og ÆSKEFABRIK SØNDERBORG
HOTEL ALSSUND SØNDERBORG
HANDELSBANKEN i SØNDERBORG
BLOMSTERFORRETNINGEN „IRIS“ JERNBANEG. 17 SØNDERBORG
SØNDERBORG KAFFERISTERI
BAGERMESTRENE RUGBRØDSFABRIK i SØNDERBORG A/S
SØNDERBORG FORNIKLINGSANSTALT
POUL G. LARSSON PERLEGADE 60 - SØNDERBORG
ALSISK FRØAVL A/S SØNDERBORG
ALS FLØDEIS SØNDERBORG
CENTRAL-TRYKKERIET SØNDERBORG

BRØDRENE EEGHOLM SØNDERBORG	
J. H. KOCK A/S MANUFAKTUR - Udstyr - Tricotage SØNDERBORG	
DUUS DENTAL LABORATORIUM PERLEGADE 65 - SØNDERBORG	
SØNDERBORG ANDELS-SVINESLAGTERI	
SOLOFABRIKEN A/S SØNDERBORG	
HANS KNUDSEN JERN- & STAALFORR. A/S SØNDERBORG	
EKSPRESS SØNDERBORG DAMPFARVERI OG KEMISK TØJRENSERI	
A/S PETER HENRIKSEN TOFTLUND	
AXEL HELMER A/S KONGELIG HOFLEVERANDØR SØNDERBORG	TOFTLUND TRÆLASTHANDEL A/S
CYKLEFORRETNINGEN „WALDORFF“ PERLEGADE 50 - SØNDERBORG	HADERSLEV BANK AKTIESELSKAB TOFLUND FILIAL
OPTIKER MØLLER SØNDERBORG	NORDBORG SPAREKASSE NORDBORG - ALS
MARIE PETERSEN v/ S. JOHANNSEN SØNDERBORG	
LOUIS PETERSEN RØR- og SANITETSFORR. A/S SØNDERBORG	PETERSEN & KNUDSEN PADBORG

20/1

Eichmann for Jerusalems appelret.

Appelsagen mod Adolf Eichmann vil blive påbegyndt den 22. marts i Jerusalem. Der regnes med, at sagens behandling vil vare 4-5 dage.

2/2

Udtømmende skildring af helvedet i Lodz-ghettoen.

En dagbog, affattet på jiddisk af en ukendt tidligere beboer af ghettoen i Lodz, er for nylig blevet gravet ud på Auschwitz-kz-lejrens område.

Radiosenderen »Israels stemme« meddelte i mandags, at dagbogen består af 400 tæt beskrevne sider, der var stoppet ned i en blikdåse og begravet i nærheden af Auschwitz. Det drejer sig formentlig om en af de mest udtømmende personlige skildringer af de polske jøders lidelser under den nazistiske besættelse.

Beretningen, hvis forfatter sandsynligvis har endt sit liv i et af Auschwitz' gaskamre, omhandler livet i Lodz-ghettoen, børnenes skæbne og personlige oplevelser.

Det svært læselige manuskript bliver for tiden bearbejdet.

21/2

Otte års tugthus til en kz-læge.

Den tidligere førstelæge i koncentrationslejren Sachsenhausen ved Berlin, dr. Heinz Baumkötter, blev i mandags ved nævningetinget i Münster idømt 8 års tugthus for hjælp til mord i 2 tilfælde og hjælp til drab i 14 tilfælde. Hans medhjælper i koncentrationslejren, dr. Gaberle, idømtes 3 års og 3 måneders tugthus for medhjælp til drab i 10 tilfælde. En tredje anklaget, dr. Otto Adam, blev frikendt.

Straffene blev imidlertid erklæret for afsønet, idet dr. Baumkötter bl. a. har siddet interneret 10 år i den russiske fangelejr i Workuta efter at være blevet dømt af en russisk militærdomstol.

De borgerlige rettigheder blev ikke frataget de to domte, og det blev udtrykkeligt fastslået, at de fortsat har ret til at praktisere.

28/2.

Sigtet for clearingmord.

Et 18 år gammelt clearingmord i København giver nu anledning til en opsigtsvækkende undersøgelse mod en højtstående politimand i Berlin.

Undersøgelsen er rettet mod »polizeirat« og stedfortrædende politiinspektør (politimester) for Berlins største distrikt, Charlottenburg, den 53-årige Wilhelm Graurock. En gestapomand ved navn Graurock er efterlyst af det danske politi som gerningsmanden til clearingmordet

på den danske politimand John Christian Falkenaa. Mordet blev begået på åben gade i Vanløse i disse dage for 18 år siden.

5/3

Bovensiepen, Pancke, Buncke og co. sigtes for massedrab.

Generalstabsadvokatens kontor i Frankfurt lod i dag en bombe springe: Med øjeblikkelig varsel er der indledet retslig forundersøgelse mod besættelsestidens værste tyske bødler i Danmark.

Det drejer sig om den »højere« Pancke, Otto Bovensiepen, kriminalrat Erick

Buncke, dr. Karl Hoffmann, fhv. politioberst Rudolf Mildner og fhv. kriminalobersekreter Hans Naumann. De sigtes alle for »ondskabsfuld og grusom nedskydning af danske statsborgere i årene 1943-45«.

Pancke sigtes for 3 drab, Bovensiepen for 18, Buncke for 21, Hoffmann for 4 drab. Hertil kommer endnu 11 drabsforsøg.

Både Pancke og Bovensiepen blev efter krigen dømt ved dansk ret i disse sager. De slap med fængselsstraffe, men kom kun til at afsone en del af dem.

Også Hoffmann blev dømt efter krigen, men benådet i 1952 og udvist af landet.

Der Reichsführer-SS.

19b.Nr. 3378

München, den 13. Sept. 1934.

SS-oberführer

P a n c k e , G ü n t h e r

(SS-Nr. 10 110.)

Ich ernenne Sie m.W.v. 12.9.34. zum Führer des Abschnitts XV unter Enthebung von Ihrer Dienststellung als Führer des Abschnitts XIII.

Der Reichsführer-SS.



Et blad af Günther Panckes memoirebog: Himmlers udnævnelse af ham til „fører“ for afsnit XIII. Det skete allerede i 1934, godt et år efter Hitlers magtovertagelse.

8/3

Vesttysk tiltale mod Hipo-mand.

De vesttyske justitsmyndigheder forbereder endnu en retssag mod en tidligere krigsforbryder i Danmark. Det drejer sig om et forhenværende medlem af Hipo-korpset, den 42-årige Walther Carl Rasmussen, der i dag som vesttysk statsborger bor i Hamborg.

Walther Carl Rasmussen forsvandt efter kapitulationen og sigtes herhjemme for en lang række forbrydelser, bl. a. for overtrædelse af straffelovstillægget om landsskadelig virksomhed, for medvirken i flere drab, for mishandlinger og for frihedsberøvelser. De vesttyske myndigheder fandt ham i efteråret i Hamborg i forbindelse med efterforskningen med

hensyn til toldinspektør Rich. Buncke. Det danske justitsministerium blev straks underrettet, og Københavns politis efterretningstjeneste har indsamlet materialet mod Walther Carl Rasmussen, og det er nu overgivet til statsadvokaturen i Hamborg.

14/3

Dagbogsoptegnelser, skrevet af nazi-bøddel til sin hustru/

Under retssagen i Stuttgart, hvor den tidligere SS-mand og »Blutordensträger« Felix Landau står tiltalt for at have deltaget i nedskydning af jøder i Llov og Drohobycz under krigen, fik nævningetinget i disse dage forelagt en dagbog, som Landau har skrevet til sin hustru.

I denne dagbog, som hustruen efter krigen skal have udleveret til russerne, skildrer den nuværende arkitekt grufulde scener, som har udspillet sig under nedskydningen af ofrene i de nævnte to byer i Polen.

Under den 15. juli 1941 hedder det bl. a. i dagbogen om Llov (Lemberg): »I løbet af eftermiddagen blev endnu omtrent 300 jøder og polakker skudt. Hundreder af jøder med blodoverstrømmede ansigter løber henad gaderne. Det har jeg ikke noget imod, men de skulle ikke lade jøderne løbe omkring i denne tilstand«.

Den 10. juli 1941 hedder det: »... desuden er jeg officielt blevet udnævnt til jødegeneral. — — — Stridighederne med værnemagten fortsætter«.

Under 22. juli noterer Landau i sin dagbog, at der på hans foranledning er blevet skudt 20 jøder som arbejdsnægttere.

15/3

Der må renses ud i det vesttyske politi.

Det store vestberlinske blad »Morgenpost« udtaler i forbindelse med en behandling af Graurock-affæren følgende: »Under ingen omstændigheder burde man have kunnet konstatere en karriere som Graurocks i det vesttyske politiapparat i efterkrigstiden. Tidligere SS-førere må kunne forstå, at deres løbebane er slut med undergangen af det system, de var med til at føre frem.

I dag findes der over 10 politiembedsmænd i Vesttyskland, der hurtigst muligt burde lade sig pensionere.

16/3.

ADOLF EICHMANN, den dødsdømte SS-oberst, arbejder otte timer i døgnet med sin appel, oplyser hans forsvarer, dr. Servatius. Min klient er rolig, tilføjede den vesttyske sagfører. Appellen skal behandles af Israels højesteret om en uge.

Tænker bedst på skrivemaskine

Outze runder de 50 og siger en del om aktuelle problemer



Søndag den 18. marts fyldte Informations chefredaktør, Børge Outze, 50. De københavnske morgenblade bragte alle store interviews med ham i den anledning.

Det mest særprægede var Knud Poulsens i Politiken, fra hvilket vi plukker følgende:

— De kunne ikke tage den tvungne, tyske værnepligt i 1935, hvordan har De da kunnet tage Vesttysklands oprustning i dag, oprettelsen af fælleskommandoen etc.?

— Jeg lægger vægt på, at der er

tale om et vestligt, militært samarbejde under demokratiets auspicer. Det er i dag ikke Tyskland, der alene opruster ... det er en verden, en halv verden, om De vil, som er beredt, og som ikke vil lade sig erobre af et nyt politisk diktatur.

— Finder De det beroligende, at kanariefuglen har overkommandoen over ørnen inden for det dansk-tyske militær-samarbejde?

— Mit syn på fælleskommandoen og på fællesmarkedet er det samme. Jeg går hverken ind for det ene eller det andet fællesskab med nogen begejstring, men ud fra den rene snusfornuft, som byder, at man af to onder skal foretrække det mindste. Jeg vil nødtigt se et selvstændigt oprustet Tyskland, derfor hellere inden for den vestlige alliance; jeg tror ikke på, at Danmark økonomisk kan klare sig alene, derfor hellere ind i et forbund med andre europæiske lande. Det europæiske fællesskab er en gammel drøm, som endelig har en mulighed for at blive virkeliggjort, men det er utopisk at regne med, at man bliver kontingentfrit medlem. Man får, og man giver afkald ... det er samarbejdets lov.

— Havde vi den 9. april 1940 nogen som helst chance for blot på et enkelt punkt at ændre krigens forløb, hvis vi havde været væbnet til tænderne og havde kæmpet?

— For nogle år siden ville jeg have svaret, at vi muligvis kunne have hindret Norges besættelse, men det tror jeg ikke mere på. Jeg sidder og skriver på et værk om besættelsestiden, og selv om det ikke bliver historieskrivning i den videnskabelige betydning, så forsøger jeg at dokumentere mine synspunkter, og ud fra hvad jeg ved i dag må svaret blive nej.

— Men alligevel ...

— Ja, netop alligevel. Det betyder også noget for folket selv, for dets moral og dets selvtillid, at det ikke lader sig overrumple og affinder sig med sin skæbne.

— Hvis vi nu havde haft en konservativ-venstre regering i stedet for en socialdemokratisk-radikal, havde vi så været bedre forberedt og ville der være blevet givet ordre til kamp?

— Det er svært at svare på ...

— De plejer ikke at være bange for at gætte?

— Jeg tror, at jeg må svare, at den afgørelse, som blev truffet den 9. april 1940, havde et stort folkeflertal bag sig, og at ingen regering i den situation kunne have handlet mod folket. Kunne man tænke sig, at afgørelsen var blevet lagt ud til folkeafstemning, så var den blevet vedtaget med stor majoritet.

Knud Poulsen er også inde på det mere personlige og spørger:

— De er en hurtigskriver?

— Det første par sætninger kan jeg godt omskrive en halv snes gange, indtil jeg har fundet den rette toneart, men så går resten ubesværet.

— Standser De ikke for at tænke?

— Hvis jeg skal tænke, skal det helst foregå på en skrivemaskine.

— Som et medium for sprogets klinge og vellyde?

— Det er sjældent, at jeg er uenig med mig selv, når jeg læser igennem, hvad jeg har skrevet.